

NATURTURIST NORDJYLLAND

NATURTOURIST NORDJÜTLAND

HOME

pdf

Oversigt

Naturlinks

Turistlinks

Søg

Mail

Store Blåkilde

Arden kommune.

Afstand Aalborg 32 km.

Privatejet, fredet område på 11 ha.

Sti fra P-plads til kilden. Information på P-plads.

Landskab og geologi

Landskabet omkring Store Blåkilde er en bred, bassinagtig dal omkring Villestrup å's øvre del. Bakkerne nord og syd for bassinet rejser sig op til 40 m over dalbunden, hvor kilden ligger. Ved Herregården Willestrup løber åen ned i en smal, dybt nedskåret erosionsdal mod Mariager Fjord. Bassinet omkring åens øvre løb er formodentlig opstået omkring en dødisklump lige efter istiden, og smeltevandet har haft afløb gennem erosionsdalen og uddybet den.

Store Blåkilde er det vigtigste tilløb omkring Villestrup å's udspring. Den er tidligere blevet betragtet som den vandrigeste af kilderne i Rold området og dermed Danmarks største. Nyere målinger viser dog, at den er mindre end både "Lille Blåkilde" og Blåhøl. Selve hovedkilden giver omkring 80 l/sek, medens det samlede kildefelt med hovedkilden og talrige mindre kilder leverer omkring 300 l/sek.

Den geologiske baggrund for Store Blåkilde og de andre Himmerlandske kilder skal søges i den højtliggende kalkundergrund, der ligger lige under istidslagene. Jordskorpens bevægelser og isens fremstød har opsprækket kalken, så grundvandet let løber gennem undergrunden. Hvor terrænet er lavt, kan grundvandet bryde frem som vandrige kilder. Store Blåkilde har været udnævnt som underjordisk afløb for den nærliggende Madum sø, der ligger ca. 20 m højere. Der er ikke ført bevis for teorien, men den geologiske mulighed er bestemt til stede.

Store Blåkilde's rene blå farve skyldes ganske enkelt at vand er blå. Rent vand reflekterer kun blå lys. Effekten forstærkes af, at en del af bunden er af lys kalk og kalksand. Det klare blå vand har sikkert givet kilden sit navn.

Store Blåkilde er en typisk bassinkilde, hvor vandet vælder frem i bunden af en lille dam. Bassinet er nærmest ovalt (ca. 12 m på det bredeste sted) og med en dybde på 4 - 5 m.

Bunden af kilden består flere steder af ren kalk, og sand og kalkpartikler viser tydeligt, hvor vandet vælder frem. Kildens vand er krystallkært og har som andre danske grundvandsfødte kilder en konstant temperatur på omkring 7-8°, svarende til omgivelsernes gennemsnitstemperatur. Hvis Store Blåkilde havde ligget på ækvator, havde vandtemperaturen ligget omkring 25°.

Dyrelivet

I modsætning til strømkilderne (Lille Blåkilde er typeeksempel) og sumpkilderne (Ravnkilde) har bassinkilder som Store Blåkilde og Blåhøl et relativt fattigt dyreliv, når det angår ferskvandsfaunaen. Det skyldes mangel på det hurtigstrømmende vand over sten- og grusbund, som er så attraktivt for en række sjældne smådyr i [de andre kildetyper](#).

Da kilden er isfri om vinteren tiltrækker den alligevel mange fugle, f.eks. vandstær, isfugl og bjergvipstjert.

Copyright Kort- og matrikelstyrelsen

ZOOM OUT

Planteliv

Store Blåkilde ligger midt i et vidtstrakt mose- og englandskab, hvor man kan se alle former af naturtypen "fersk eng", lige fra den tæt græssede og gødede kultureng over de knoldede, artsrige naturenge til mosernes tætte krat af høje urter eller pilebuske. Turen fra P-pladsen til Store Blåkilde viser tydeligt, hvor vigtig især afgræsning eller høslet er for at opretholde det åbne landskab.

På samme måde som med dyrelivet rummer bassinkilderne ikke de store botaniske kvaliteter. Kildebækkens dominerede plante er et tæt tæppe af smalbladet mærke, hvis blade minder om bladselleri. Som overalt hvor planten optræder, afslører den, at her er køligt fremvældende grundvand.

I mosen, der omgiver Store Blåkilde, findes en stor bestand af planten djævelsbid, som - når den blomster i august - september - tiltrækker mange forskellige sommerfugle, her dagpåfugleøje. Andre steder i Nordjylland fungerer djævelsbid som fødeplante for larverne af den sjældne sommerfugl hedepletvinge, men den er dog hidtil ikke registreret ved Store Blåkilde.

Information

Ved P-pladsen har Nordjyllands Amt opsat en informationstavle om Store Blåkilde.

Selvom mange arter af slægten dueurt er karakterplanter for den artsfattige tilgroede eng - højstaudesamfundet - skal man ikke være blind for deres skønhed, når de blomster i sensommeren. Ved Store Blåkilde omkranser de fuldstændig kilden.

Kulturhistorie

Store Blåkilde har nok sit navn fra det usædvanlige safirblå vand. En anden teori går på, at navnet er afledt af Blotkilde (offerkilde). Lokalt går der historier om offergaver fra oldtiden, som er blevet fisket op af kildens dyb. Ingen af disse har dog endnu fundet vej til museernes montrer.

Endnu i forrige århundrede var det skik, at herremændene fra herregården Willestrup kastede sølvmonter i kilden inden de red ud på jagt.

Kilden er fredet og det er forbudt at vade og dykke i kilden.

Stien fra P-pladsen ud over engene leder frem mod en naturlokalitet af internationalt format - Store Blåkilde.